

Osztályozó, pótló, javító-, és különbözeti vizsga követelmények

Magyar nyelv és irodalom 1-12. évfolyam

2022-2023

1. osztály

Osztályozó vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Időtartam	45 perc	15 perc
Vizsga tartalmi része	feladatlap	szóbeli felelet
	91% - 100 % jeles (5) 76 % - 90% jó (4) 61 % - 75 % közepes (3) 41% - 60 % elégséges (2) 0 % - 40% elégtelen (1)	
Megjegyzés	Vizsgarészentként legalább 41 %-ot el kell érni	

- A témakörök **a helyi tanterven alapulnak.**
- **A vizsgán számon kérhető ismeretek** a tantárgy helyi tantervében az egyes témaköröknél szerepelnek.
- Az egyes témakörök tartalmának és összefüggéseinek ismeretéhez a helyi tantervben rögzített alábbi **általános követelmények és kompetenciák** is szükségesek:

A tanuló legyen képes:

- új ismeretek elsajátítására megfigyeléssel vagy egyszerűbb analógiák alapján
- a tanult ismeretek rendszerezésére
- összefüggések felismerésére
- gondolatainak megfogalmazásakor a szaknyelv használatára
- saját munkájának ellenőrzésére és javítására segítséggel

- A helyi tanterv elérhető: (www.kvi-pecs.hu) Dokumentumok / Intézményi / Helyi tantervek 2020.

1. osztály

Témák:

1. Kommunikáció, szóbeli kifejezőkészség

- Egyszerű szóbeli közlések megértése
- Egyszerű utasítások végrehajtása
- Kérdésekre való válaszadás
- Az udvarias érintkezés tanult formáinak alkalmazása (köszönés, bemutatkozás, segítségkérés, köszönetnyilvánítás, bocsánatkérés)
- A tanult témakörhöz illő szavak használata
- Meghallgatott vagy olvasott mese, történet elmondása segítséggel
- A tanult memoriterek elmondása

2. Íráskészség

- A tanult betűelemek, betűk alakítása
- A tanult betűk kötése
- Betűk, egyszerűbb szavak másolása írott és nyomtatott mintáról
- Kiejtés szerint írandó rövid szavak tollbamondás utáni leírása
- A j hang helyes jelölése néhány egyszerűbb begyakorolt szóban

3. Olvasás, szövegértés

- A magyar ábécé betűinek felismerése
- A tanult betűk összeolvasása
- Szótagokra tagolt szavak, szókapcsolatok és rövid, egyszerű mondatok elolvasása és megértése
- Szótagokra tagolt szavak, szókapcsolatok és rövid, egyszerű mondatok felolvasása lassú, de folyamatos tempóban, kevés hibával
- A szavak, szókapcsolatok, egyszerűbb mondatok néma elolvasása, a hozzájuk tartozó, megértést bizonyító feladatok elvégzése segítséggel

2. osztály**Osztályozó vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga**

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Időtartam	?	?
Vizsga tartalmi része	szövegértés feladatlap, nyelvtan helyesírás feladatlap	hangos olvasás, tartalommondás
	100%-91% jeles (5) 90%-76 % jó (4) 75%-61 % közepes (3) 60%-41% elégséges (2) 40%- 0% elégtelen (1)	
Megjegyzés	Megjegyzés: Vizsgarészenként legalább 41 %-ot el kell érni.	

A vizsgák tartalmára vonatkozó általános információk:

- A témakörök **a helyi tanterv** alapján kerültek megadásra.
- **A vizsgán számon kérhető ismeretek** a tantárgy helyi tantervében az egyes témaköröknél szerepelnek: fogalmak
- Az egyes témák kifejtéséhez ezen felül a témakörök tartalmának és összefüggéseinek ismerete, valamint a helyi tantervben rögzített **általános követelmények és kompetenciák** szükségesek:

A helyi tanterv elérhető: (www.kvi-pecs.hu) Dokumentumok / Intézményi / Helyi tantervek 2020.

2. osztály**Témák:****Olvasás:****1. Beszéd és kommunikáció**

- a szavakat hangokra, szótagokra bontja
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- kérdésekre adott válaszok értelmes megfogalmazása
- olvasmányok tartalmának elmondása tanítói kérdésekre

- tartalmilag tisztázott és megértett szöveg felkészülés utáni felolvasása, a felolvasott szöveg mondatokra tagolása

2. Népmesék, műmesék

- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, képes azok olvasására, feldolgozására

3. Versek, népköltészeti alkotások

- klasszikus, magyar gyermekversek megtanulása és elmondása

Memoriterek: Móra Ferenc: A cinege cipője

József Attila: Altató

Petőfi Sándor: Anyám tyúkjá

4. Helyem a közösségben – család, iskola

- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását

5. Évszakok, ünnepkörök, hagyományok

(Nincs követelmény.)

6. Állatok, növények, emberek

- érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál, megoldja a kapcsolódó feladatokat

Nyelvtan:

1. A beszéd és az írás

- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja

2. A hangok és a betűk

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; helyesen írja le őket;
- különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;

3. A szótagolás és az elválasztás

- a szavak elválasztása a szótagolás szabályai szerint;

4. A szavak

- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja
- rövid szavak hibátlan lejegyzése tollbamondással;
- a j hang biztos jelölése – a tanulók által gyakran használt – szótőben;

5. A mondat

- a mondatot nagybetűvel kezdi, szavakra tagolja, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.
- 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján

Írás:

1. A magyar ábécé írott nagybetűi. Az írott nagybetűk alakítása és kapcsolása betűcsoportonként

- helyesen írja és kapcsolja az írott nagybetűket

2. Írj szépen és helyesen!

- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja

3. osztály

Osztályozó vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Időtartam		
Vizsga tartalmi része	Értő olvasás feladatlap Nyelvtan helyesírás fogalmi feladatlap	Hangos olvasás, tartalommondás
	90 - 100 % jeles (5) 75 % - 89 % jó (4) 60 % - 74 % közepes (3) 41 % - 59 % elégséges (2) 0 % - 40 % elégtelen (1)	
Megjegyzés	Megjegyzés: Vizsgarészenként legalább 41 %-ot el kell érni.	

A vizsgák tartalmára vonatkozó általános információk:

- A témakörök **a helyi tanterv** alapján kerültek megadásra.
- **A vizsgán számon kérhető ismeretek** a tantárgy helyi tantervében az egyes témaköröknél szerepelnek.
- Az egyes témák kifejtéséhez ezen felül a témakörök tartalmának és összefüggéseinek ismerete, valamint a helyi tantervben rögzített **általános követelmények és kompetenciák** szükségesek:

A helyi tanterv elérhető: (www.kvi-pecs.hu) Dokumentumok / Intézményi / Helyi tantervek / Magyar nyelv és irodalom 2020.

3. osztály

Magyar irodalom:

- képes az életkorának megfelelő szépirodalmi és rövidebb ismeretterjesztő szövegek értő olvasására, illetve szöveghű, értő tolmácsolására;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- képes a szöveg tartalmának időrendben helyes, rövid összefüggő mondatokban való visszaadására;
- képes a szövegből információ- és adatgyűjtésre, szöveggel kapcsolatos feladatsor önálló értelmezésére és megoldására (pl.: időrendi, igaz-hamis, feleletválasztásos feladatok, rövid, egy mondatos válaszadás egy kérdésre)
- Memoriterek szöveghű, helyesen tagolt előadása:
 - Kölcsey Ferenc: Himnusz (részlet);
 - Petőfi Sándor: Nemzeti dal;
 - Vörösmarty Mihály: Szózat (részlet);
 - Radnóti Miklós: Éjszaka;
 - József Attila: Mama

Magyar nyelvtan:

Témák:

1. A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó elválasztás, betűrendbe sorolás

- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza;
- képes megkülönböztetni egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

2. A nyelv építő kövei: az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít.

3. A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg

- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondatvégi írásjeleket;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

4. Szótő és toldalék, szóelemzés

- szavakat hangokra és szótagokra bont;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti az egytővű ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.

5. Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok

- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.

6. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve (főnevek)

- felismeri és helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja;

- képes különbséget tenni a köznevek és tulajdonnevek között, és képes ezt helyesírásában is megjeleníteni (köznevek kisbetűvel, tulajdonnevek nagybetűvel való szókezdése)

7. Tulajdonságokat kifejező szavak (melléknevek)

- felismeri és helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- képes ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjteni, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használni.

8. Mennyiségeket kifejező szavak (számnevek)

- felismeri és helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait.

9. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben (igék)

- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri és helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri és helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.

Szövegalkotás (fogalmazás)

Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek **érdemjeggyel történő értékelése** – az értékelés szubjektív jellege miatt – **nem javasolt**.

4.osztály**Osztályozó vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga**

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Időtartam	2x60 perc	35 perc
Vizsga tartalmi része	Értő olvasás feladatlap Nyelvtan helyesírás, fogalmi feladatlap	Hangos olvasás, tartalommondás
Értékelés		
	90 - 100 %	jeles (5)
	75 % - 89 %	jó (4)
	60 % - 74 %	közepes (3)
	41 % - 59 %	elégséges (2)
	0 % - 40 %	elégtelen (1)
Megjegyzés	Megjegyzés: Vizsgarészenként legalább 41 %-ot el kell érni.	

A vizsgák tartalmára vonatkozó általános információk:

- A témakörök **a helyi tanterv** alapján kerültek megadásra.
- **A vizsgán számon kérhető ismeretek** a tantárgy helyi tantervében az egyes témaköröknél szerepelnek.
- Az egyes témák kifejtéséhez ezen felül a témakörök tartalmának és összefüggéseinek ismerete, valamint a helyi tantervben rögzített **általános követelmények és kompetenciák** szükségesek:

A helyi tanterv elérhető: (www.kvi-pecs.hu) Dokumentumok / Intézményi / Helyi tantervek 2020.

4. osztály

Magyar irodalom:

- Előzetes felkészülés után: szöveghű, folyamatos, a tartalmat kifejező felolvasása egy adott szövegnek.
- Egy adott mese, elbeszélés tartalmának elmondása néhány összefüggő értelmes mondattal, időrend megtartásával.
- Az adott témával kapcsolatos kérdések, válaszok megfogalmazása.
- Szövegértés bizonyítása egyszerű feladatok megoldásával (szereplők, helyszín, esemény)
- Ismert feladattípusok utasításának önálló megértése, elvégzése. (válaszkeresés, időrendi sorrend megállapítása, igaz-hamis)
- Memoriterek szöveghű, helyesen tagolt előadása.
 - József Attila: Mama
 - Kölcsey Ferenc: Himnusz (1-2. versszak)
 - Petőfi Sándor: Nemzeti dal

Magyar nyelv:

Témák:

1. Miből épül fel beszédünk?

- mondatfajták ismerete, megállapítása konkrét esetben, mondatvégi írásjel helyes használata
- ábécérend ismerete, készségi szinten megkövetelhető tevékenysége
- szavak rokon értelmű és ellentétes jelentésű párjának meghatározása
- a j hang betűjelének helyes megválasztása, a toldalékokban való jelölése

2. A főnév, a névelő, a névutó

- főnév fajtáinak megnevezése, kezdőbetűinek megfelelő alkalmazása
- főnévhez járuló toldalékok ismerete
- tulajdonnév fajtáinak ismerete, felsorolása
- névelők fajtáinak ismerete
- névutók felsorolása

3. A melléknév

- melléknév felismerése adott szövegkörnyezetben
- melléknév fokozása, helyes írásmódjának alkalmazása

4. A számnév

- számnév fajtáinak megnevezése,
- határozott számnév fajtáinak megnevezése, csoportosítása
- számnevek helyesírási tudnivalói (számok 2000-ig és felette)

5. A névmás

- névmások fajtái (személyes, mutató, kérdő)

6. Ige

- ige jelentései (cselekvés, történés, létezés)
- ige ragozása
- igeidők ismerete
- ige múlt idejének helyes használata
- igemódok ismerete
- igekötő és az ige leírásának három módja, a helyes írásmódjuknak alkalmazása
- magánhangzók és mássalhangzók időtartamának helyes használata az igékben

Fogalmazás:

Témák:

1. Kapcsolatteremtés

- A köszönés, bemutatkozás; a kérés, a tudakozódás, a segítségkérés gyakorlása társas beszédhelyzetekben
- mondat- és szöveg-fonetikai eszközök alkalmazása különféle kommunikációs helyzetekben

2. Elbeszélő fogalmazás

- Címekről tanult ismeretek felsorolása, címadás
- Anyaggyűjtési módok ismerete
- Elbeszélés fogalma, tagolása, részek megnevezése, tudnivalói, jelölése
- Megadott témához 8-10 összefüggő mondat terjedelmű írásbeli fogalmazás készítése
-

3. Leíró fogalmazás

- leírás fogalma
- leírás készítése 6-8 mondatban az adott témához

4. Üzenetváltás lehetőségei

- levél fogalma, jellemzőinek ismerete
- levél formai követelményei,
- A helyzethez illő megszólítások, a levél hangneme, stílusa, köszönés, keltezés, aláírás.

5-6. osztály**Osztályozó vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga**

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Időtartam	tantárgyanként 45 perc	30 perc
Vizsga tartalmi része	nyelvtan és irodalom feladatlap	memoriter irodalomból, illetve a témakörökhöz tartozó alapfogalmak irodalomból és nyelvtanból, költői életrajz ismerete
Értékelés	85% - 100 % jeles (5) 70 % - 84 % jó (4) 50 % - 69 % közepes (3) 30 % - 49 % elégséges (2) 0 % - 29 % elégtelen (1)	
Megjegyzés	Megjegyzés: Vizsgarészenként legalább 30 %-ot el kell érni.	

A vizsgák tartalmára vonatkozó általános információk:

- A témakörök a **helyi tanterv** alapján kerültek megadásra.
- A **vizsgán számon kérhető ismeretek, fogalmak, memoriterek** a tantárgy helyi tantervében az egyes témaköröknél szerepelnek.
- Az egynyelvű osztályok esetében is a helyi tantervre épülnek a követelmények.
- Az egyes témák kifejtéséhez ezen felül a témakörök tartalmának és összefüggéseinek ismerete, valamint a helyi tantervben rögzített **általános követelmények és kompetenciák** szükségesek:

5. évfolyam:

- *A szavak, a mondatfonetikai eszközök és a nem verbális kifejezőeszközök (testbeszéd) összehangolása a beszédhelyzetnek megfelelően.*
- *Különböző témájú művek fölkészülés utáni értelmes felolvasása. Memoriterek kifejező előadása.*
- *A szöveg megértésének bizonyítása a mondatfonetikai eszközök helyes használatával.*
- *A nyelvi eszközök és a jelentés viszonyának fölismerése, a szó szerinti és az átvitt jelentés megkülönböztetése szépirodalmi és más olvasmányokban.*
- *Fogalmazás készítése a tanult műfajokban adott témában és terjedelemben.*
- *Eligazodás a gyermekeknek szóló ismeretterjesztő irodalomban, az olvasott művek, műrészletek rövid szóbeli ismertetése, ajánlása.*

6. évfolyam:

- *Szövegértés bizonyítása kérdésekre adandó válasszal, rövid szóbeli beszámolóval, különböző témájú és műfajú művek értelmes felolvasásával, memoriterek kifejező előadásával.*
- *A téma önálló megállapítása, lényegkiemelés, adatkeresés, kérdésekre adandó válaszként részletek kiemelése, időrend, ok-okozati összefüggés fölismerése.*

- *A műfaji eltérések megfigyelése, a stiláris különbségek megállapítása (például mese és dokumentum, lírai költemény és epikai alkotás, monda és ballada), a tanult műfaji jellemzők megnevezése.*
 - *Fogalmazás készítése a tanult műfajokban adott témában és terjedelemben.*
 - *A nyelvi rendszerről szerzett tudás alapján a szövegben előforduló szavak szófajának fölismerése, megnevezése, jellemző jegyeik összegyűjtésével magyarázat (definíció) készítése.*
- A helyi tanterv elérhető: (www.kvi-pecs.hu) Dokumentumok / Intézményi / Helyi tantervek 2020.

5. évfolyam

Irodalom témák

4. Család, otthon, nemzet – kisepikai és lírai alkotások

- Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék
- Petőfi Sándor: Egy estém otthon; Füstbe ment terv; Magyar vagyok
- Arany János: Családi kör; Rege a csodaszarvasról
- Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér
- kisepikai alkotások: Fehérlófia; Az égig érő fa; Daidalosz és Ikarosz; A világ teremtése; Noé; Jézus születése; A betlehemi királyok

5. Petőfi Sándor: János vitéz

6. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

7. Szülőföld, táj – lírai és kisepikai alkotások

- Petőfi Sándor: Szülőföldemen; Az alföld; Úti levelek
- Nagy László: Balatonparton
- Weöres Sándor: Tájkép

8. Választható ifjúsági- vagy meseregény

Szaktanárral egyeztetve! (pl.: Szabó Magda: Tündér Lala)

Nyelvtan témák

1. Kommunikáció

- A jelek világa
- A kommunikáció fogalma, tényezői
- A kommunikáció nem nyelvi jelei
- A kommunikációs kapcsolat
- A beszélgetés

2. Helyesírás, nyelvhelyesség

- Hang, és betű, az ábécé
- Betűrend, elválasztás
- Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve, a szóelemzés elve, a hagyomány elve, az egyszerűsítés elve

3. Állandósult szókapcsolatok

- Szólások, szóláshasonlatok
- Közmondások
- Szállóigék; Köznyelvi metaforák

4. Nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek

- Hangképzés, fonéma
- Magánhangzók csoportosítása; magánhangzótörvények – hangrend, illeszkedés
- Mászhangzótörvények – részleges- és teljes hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kiesés
- Szavak szerkezete: egyszerű- és összetett szavak; szótő és toldalékok – képző, jel, rag

5. Hangalak és jelentés

- egyjelentésű-, többjelentésű-, azonos alakú-, rokon értelmű-, ellentétes jelentésű-, hasonló alakú-, hangutánzó- és hangulatfestő szavak

6. Szövegértés, szövegalkotás

- Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat
- Leírás
- Elbeszélő fogalmazás
- A párbeszéd
- A levél
- Plakát, meghívó
- Jellemzés

7-8. évfolyam**Osztályozó vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga**

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Időtartam	tantárgyanként 45 perc	30 perc
Vizsga tartalmi része	Nyelvtan és irodalom feladatlap	Memoriter, költői életrajzok ismerete, témakörökhöz tartozó alapfogalmak irodalomból és nyelvtanból
Értékelés	85% - 100 % jeles (5) 70 % - 84 % jó (4) 50 % - 69 % közepes (3) 30 % - 49 % elégséges (2) 0 % - 29 % elégtelen (1)	
Megjegyzés	Megjegyzés: Vizsgarészenként legalább 30 %-ot el kell érni.	

A vizsgák tartalmára vonatkozó általános információk:

- A témakörök a **helyi tanterv** alapján kerültek megadásra.
- A **vizsgán számon kérhető ismeretek, kulcsfogalmak, memoriterek** a tantárgy helyi tantervében az egyes témaköröknél szerepelnek.
- Az egyes témák kifejtéséhez ezen felül a témakörök tartalmának és összefüggéseinek ismerete, valamint a helyi tantervben rögzített **általános követelmények és kompetenciák** szükségesek:

7. évfolyam

- Különbféle beszédműfajok kommunikációs technikáinak megfigyelése, alkalmazása.
- Minél teljesebb megértést biztosító néma olvasás, kifejező felolvasás; a szövegek tolmácsolása kifejező szövegmondással, megjelenítéssel. A szövegelemző eljárások bővítése szakmai-tudományos, gyakorlati és szépirodalmi művek feldolgozásában: összetettebb logikai kapcsolatok felismerése, eltérő álláspontok elkülönítése, érvek és ellenérvek feltárása.
- Kreatív szövegalkotás a tartalomhoz, a kommunikációs alkalomhoz illő nyelvi, stilisztikai eszközök megfelelő kiválasztásával, összehangolásával a tanult műfajokban.
- Az egyszerű mondat részeinek és szintagmáinak biztos elemzése, értelmezése. A mondat szó szerinti és pragmatikai jelentésének felismerése, az elsődleges és másodlagos jelentés megkülönböztetése. A mondatfajták és kifejezőeszközök felismerése, megnevezése, helyes használatuk. Mondat átalakítás rokon és ellentétes értelmű mondatokkal szóban és írásban. A mondatalkotáshoz kapcsolódó nyelvhelyességi ismeretek biztonságos alkalmazása.
- A zeneiség elemeinek és hatásának felismerése verses alkotásokban. Ismeretek az irodalmi élet legfőbb szereplőiről, fórumairól. Beszámoló epikus és drámai művekről, tévéjátékokról: a szerkezet, a cselekményt alkotó elemek, fordulatok, a szereplők, a főhős(ök), a mellékszereplő(k), a mű kezdete és befejezése bemutatásával; a szereplők önálló jellemzése.
- A műfajoknak mint a műnemek alá rendelt kategóriáknak ismerete tanult, olvasott művek esetében. Az olvasott művek legfontosabb ismérveinek megnevezése: szerző,

műfaj, téma. A cselekmény legfontosabb szerkezeti elemeinek elkülönítése. Tér- és időviszonyoknak és ábrázolási módjuknak felismerése.

8. évfolyam

- Együttműködés a beszédpartnerekkel, a másik ember közlésének egyre pontosabb felfogása a mindennapi helyzetekben, képesség az önellenőrzésre a kommunikációs magatartásban.
- Az olvasott szépirodalmi és egyéb szövegek mögöttes jelentéseinek tudatos keresése, önálló megfogalmazása. Az adott műhöz kötődő kifejezésmód néhány jellemzőjének értelmezése, értékelése a szükséges fogalmak használatával az egyéni vélemény néhány szavas megfogalmazásával.
- Mindennapi élethelyzetekhez, irodalmi olvasmányokhoz kapcsolódó véleményalkotás és -nyilvánítás árnyalt kifejezésmódjainak ismerete és használata.
- Önálló problémafelvetés, források kiválasztása, többféle forrásból gyűjtött anyag válogatása, feldolgozása, az összegyűjtött anyagról szóbeli és/vagy írásos beszámoló készítése.
- Mondatelemzési jártasság az összetett mondat feldolgozásában: a tagmondatok sorrendjének, a szintagmák szerkezetének és jelentésének fölismerése, értelmezése, fogalmi szintű megnevezése. A magyar nyelv legfőbb szórendi szabályainak helyes alkalmazása. A mondattani és nyelvhelyességi ismeretek biztonságos alkalmazása a szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokban.

- A helyi tanterv elérhető: (www.kvi-pecs.hu) Dokumentumok / Intézményi / Helyi tantervek 2020

7. évfolyam

Magyar nyelv:

Témák:

1. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

- Kommunikáció szóban és írásban
- Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő
- Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás
- Vita és érvelés
- Kommunikációs zavar
- A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai
- Reklám, hirdetés, apróhirdetés
- A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése.
- A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.
- Különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotása

- Az írásban történő bemutatkozás szabályai a papíralapú és az online felületen (önéletrajz, blogbejegyzés, internetes közösségi portál).

2. Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek

- A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete, mondatfajták, szövegszervező ereje. (A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása, Az egyszerű mondat szerkezete, Az egyszerű mondat helyesírása)
- Mondatátalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.
- Szószerkezetek típusai, fajtái: mellérendelés, alárendelés. A szószerkezettípusok felépítésének megfigyelése, felismerésük és alkotásuk. (A mellé- és alárendelő szószerkezet)
- A fő mondatrészek szerepének és mondatbeli viszonyainak, a hozzájuk kapcsolódó vonzatok jellemzőinek tanulmányozása.
- Fő mondatrészek szerepe, funkciója és fajtái, mondatbeli viszonyaik, vonzatok. (Az állítmány, Az alany, A tárgy, A határozók: hely-, idő-, állapot- és módhatározó, eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél- és állandó határozó, A jelzők: minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)
- Szóképzés
- Alárendelő szóösszetételek
- Mellérendelő szóösszetételek

3. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal

- A nyelvváltozatok rendszere
- A köznyelv jellemzői, használati területe
- A csoportnyelvek
- A nyelv területi tagolódása: a leggyakoribb nyelvjárásaink jellemzői
- A tömegkommunikáció, valamint az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra.
- A köznyelv és csoportnyelvek
- Nyelvjárások
- Ritkább szóalkotási módok
- Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések

Irodalom:

Témák:

1. A középkor irodalma

- István király intelmei Imre herceghez (részletek)

2. Reneszánsz, humanizmus, reformáció

- Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján)
- Janus Pannonius: Pannonia dicsérete
- Balassi Bálint: Egy katonaének
- Balassi Bálint: Hogy Juliára találja, így köszöne néki
- Irodalom és színház vagy film kapcsolata
- A reneszánsz dráma
- Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia
- Molière: A képzelt beteg

3. Irodalmunk a 17-18. században

- Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21.versszak)
- Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)

4. Klasszicizmus és romantika

- Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
- Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz
- Kölcsey Ferenc: Huszt
- Kölcsey Ferenc: Emléklapra
- Kölcsey Ferenc: Himnusz
- Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)
- Vörösmarty Mihály: Szózat
- Vörösmarty Mihály: Ábránd
- Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem

- Petőfi Sándor: Nemzeti dal
- Petőfi Sándor: Szeptember végén
- Arany János: A fülemile
- Arany János: A tölgyek alatt vagy Epilógus
- Jókai: A huszti beteglátogatók
- Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa
- Mikszáth Kálmán: A néhai bárány
- Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák

5. Regényfeldolgozás

- Csukás István: Vakáció a halott utcában

8. évfolyam

Magyar nyelv:

Témák:

1. Szövegértés és szövegalkotás

- A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei
- Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői
- Az érv és a cáfolat

2. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

- Tömegkommunikáció

3. Készüljünk a felvételire! (Az eddig tanult ismeretek)

4. Összetett mondat a szövegben

- A mellérendelő összetett mondat
- Az alárendelő összetett mondatok
- A sajátos jelentéstartalmú mellékmondat
- Az összetett mondat helyesírása
- Az idézés

5. Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan

- A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint
- Nyelvünk eredete, rokonsága
- Nyelvtörténet, nyelvemlékek
- Nyelvújítás

6. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

Irodalom:

Témák:

1. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében - Líra a 20. század első felének magyar irodalmában (Jellemző művek, ábrázolásmódok Ady, Babits, Juhász Gyula, József Attila, Radnóti Miklós műveiből.)

- Stílusirányzatok a 20. század elején (klasszikus modernség). Az impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió stílus- és formajegyei.
- Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...
- Ady Endre: Őrizem a szemed
- Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba
- Babits Mihály: Ádáz kutyám
- Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom
- Juhász Gyula: Milyen volt...
- Dsida Jenő: Hálaadás
- József Attila: Rejtelmek
- József Attila: Kertész leszek
- József Attila: Mama
- József Attila: Születésnapomra
- Reményik Sándor: Templom és iskola
- Áprily Lajos: Március
- Radnóti Miklós: Nem tudhatom

2. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében - Epika a 20. század első felének magyar irodalmában (Tematikus kapcsolódások, archetipikus helyzetek felismerése pl. gyerekkor-felnőttkor, szegénység- gazdagság, bűn-bűnhődés, házastársi kapcsolatok, hűség, kitartás, beavatás)

- Kós Károly: Az országépítő (részlet)
- Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály
- Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig
- Herczeg Ferenc: Pro libertate (részlet)
- Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet)
- Nyirő József: Uz Bence (részlet)

3. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében - „Vérző Magyarország” – Trianon a magyar irodalomban (A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban)

- Reményik Sándor: Mi a magyar?

4. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében - Líra a 20. század második felének magyar irodalmában (Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése)

- Szabó Lőrinc: Tücsökzene (részletek)
- Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet
- Weöres Sándor: A társ
- Kányádi Sándor: Két nyárfa
- Kányádi Sándor: Öreg iskola ünnepére
- Wass Albert: Üzenet haza (részlet)

5. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében - Epika a 20. század második felének magyar irodalmában (Néhány epikus műfaj jellemzőinek megismerése)

- Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér (részlet)
- Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet)
- Örkény István: Egyperces novellák (részletek)

6. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében - Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában (A modern dráma jellemzőinek megismerése)

- Irodalom és színház vagy mozgókép
- Egy szabadon választott drámai alkotás

7. A 20. századi történelem az irodalomban - II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozata, 1956 (A 20. század történéseinek irodalmi leképezése)

- Irodalom és mozgókép
- Szabó Magda: Abigél
- Pilinszky János: Francia fogoly (részlet)
- Choli Daróczi József: Dal
- George Orwell: Állatfarm
- Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról (részlet)

8. Szórakoztató irodalom

- A szórakoztató irodalom jellemzői
- Agatha Christie egy Poirot-novellája

9-10. évfolyam

Osztályozó vizsga, pótló vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Időtartam	60 perc	15 perc felkészülési idő: 30 perc
Vizsgán használható segédeszköz		
Az intézmény biztosítja	Helyesírási szótár	Irodalmi atlasz Szöveggyűjtemény Kötelező olvasmányok
Vizsga tartalmi része	Tesztfeladatok	Egy téma kifejtése az atlasz, a szöveggyűjtemény és/vagy a kötelező olvasmányok segítségével.
Értékelés	50 pont	50 pont
	85% - 100 % jeles (5) 70 % - 84 % jó (4) 50 % - 69 % közepes (3) 30 % - 49 % elégséges (2) 0 % - 29 % elégtelen (1)	
Megjegyzés	Megjegyzés: Vizsgarészenként legalább 30 %-ot el kell érni.	

A vizsgák tartalmára vonatkozó általános információk:

- A témakörök **a helyi tanterv és az érettségi követelményrendszer** alapján kerültek megadásra.
- A 9-10. évfolyamon mind a közép-, mind pedig az emelt szint követelményeit el kell sajátítani.
- Az *emelt szintű vizsga* (fakultáció) – az érettségi vizsgához hasonlóan – a középszintű követelményekre épül, de a tartalmában *bővebb*. Ezeket a témákat a helyi tantervben kék színnel jelöltük.
- **A vizsgán számonkérhető ismeretek** a tantárgy helyi tantervében az egyes témaköröknél szerepelnek:
- kulcsfogalmak
- a tananyagban szereplő költők, írók életművei
- a tananyagban szereplő művek
- Az egyes témák kifejtéséhez ezen felül a témakörök tartalmának és összefüggéseinek ismerete, valamint a helyi tantervben rögzített **általános követelmények és kompetenciák** szükségesek:
 - szövegértés
 - írásbeli szövegalkotás
 - szóbeli szövegalkotás, érvelés
 - lényegkiemelés, vázlatírás
 - saját vélemény megfogalmazása
 - rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, -elméleti, és műfaji) ismeretek

- a nyelvészet és az irodalomtudomány korosztálynak megfelelő szintű szaknyelvének elsajátítása
 - biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeretek, a kommunikációelmélet alapvető fogalmainak elsajátítása
 - az irodalmi szereplők indítékainak, konfliktusainak értelmezése
 - a digitális eszközök észszerű, gondolkodást segítő, etikus használata
- **Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzeteket megértsék, és ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat fejlesztését szolgálják, továbbá megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. A helyi tanterv elérhető: (www.kvi-pecs.hu) Dokumentumok / Intézményi / Helyi tantervek 2020.**

9. évfolyam

Nyelvtan témák

I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció

- A kommunikáció fogalma, tényezői és funkciói
- A személyközi kommunikáció
- A nem nyelvi jelek
- A tömegkommunikáció fogalma, típusai és funkciói
- A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvre
- Médiaműfajok
- A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv

II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek

- A nyelv mint jelrendszer kotási módjai, mondatszerkezete.
- A nyelvi szintek
- A magyar nyelv hangrendszere
- Hangkapcsolódási szabályszerűségek
- A szavak felépítése, a szóelemek (*szótő, képző, jel, rag*)
- A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatszók és viszonzók
- A szószervezetek (szintagmák)
- A mondat fogalma és csoportosítási szempontjai
- Az egyszerű mondat (*az alany, az állítmány, a tárgy, a határozók, a jelzők*)
- Az összetett mondat
- Az alárendelő összetett mondatok
- A mellérendelő összetett mondatok
- A többszörösen összetett mondatok

Irodalmi témák

I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom

- **Az irodalom és hatása** (*Karinthy Frigyes: A cirkusz. Szerzők, művek párbeszéde: Aiszóposz: A tücsök és a hangya, Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök, Romhányi József: Tücsökdal*)
- **Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei** (*Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes-történetek (részletek)*)

II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia

- **Az ősi magyar hitvilág** (Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek))
- **A görög mitológia** (A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése, Az olimposzi istenek, A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótauroszt))
- **Egyéb teremtmismítosz** (Babiloni teremtmismítosz (részlet))

III. A görög irodalom

- **Az epika születése** (*Homérosz: Íliász vagy Odüsszeia (részletek)*)
- **A görög líra, az időmértékes verselés** (*Alkaios: Az állam hajója, Szapphó: Aphroditéhez, Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka, Anakreón: Töredék a halálról, Anakreón: Gyűlölöm*)
- **A görög dráma** (*Színház- és drámatörténet: Szophoklész: Antigoné*)

IV. A római irodalom

- **A polgárháborúk kora** (*Catullus: Gyűlölők és szeretek*)
- **Augustus kora** (*Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7.sor), Vergilius: IX. ecloga Horatius: Thaliarchushoz, Ovidius: Átváltozások, Pygmalion*)

V. A Biblia mint kulturális kód

- **Az Ószövetség (részletek)** (*Történeti könyvek, Mózes első könyvéből részletek: Teremtéstörténet, József, Mózes második könyvéből részletek: Kivonulás Egyiptomból (részletek), Tízparancsolat, Tanító könyvek, Zsoltárok könyve (23., 42.)*)
- **Újszövetség (részletek)** (*Az „örömhír”, Máté evangéliumából részletek: Jézus Krisztus születése, megkeresztelése, Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata, Passió-történet, Jézus feltámadása, Lukács evangéliumából (részletek): Az irgalmas samaritánus, A tékozló fiú, Pál apostol Szeretethimnusza*)

VI. A középkor irodalma

- **Egyházi irodalom** (Epika: Szent Ágoston: Vallomások (részlet), Halotti beszéd és könyörgés. Líra: Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról, Ómagyar Mária-siralom)
- **Lovagi és udvari irodalom** (Epika: Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet). Líra: Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán, Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek))
- **A középkor világi irodalma** (vágánsköltészet, Carmina Burana (részlet), François Villon: A nagy testamentum (részletek))

VII. A reneszánsz irodalom

- **A humanista irodalom** (Líra: Petrarca: Pó, földi kérgem, Portré: Janus Pannonius: Pannónia dicsérete, Egy dunántúli mandulafáról. Epika: Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella)
- **A reformáció vallásos irodalma** (Bibliafordítások: Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet). Zsoltárfordítások: Szenczi Molnár Albert: 42. zsoltár, Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek). Históriai énekek: Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet). Széphistóriák: Gyergyai (Gersei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűzleányról (részletek))
- **Líra a reformáció korában:** (Portré: Balassi Bálint: Egy katonaének, Borivóknak való, Adj már csendességet..., Hogy Júliára találja... William Shakespeare: LXXV. szonett)
- **Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában** (William Shakespeare: Romeo és Júlia)

Kötelező olvasmányok:

Homérosz: Odüsszeia (részletek)

Szophoklész: Antigóné

Biblia (részletek az Ószövetségből és az Újszövetségből)

Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)

François Villon: A nagy testamentum (részletek)

Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella

William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi

Memorítetek:

Homérosz: Odüsszeia (részlet)

Anakreón: Gyűlölöm azt...

Catullus: Gyűlölök és szeretek

Halotti beszéd és könyörgés (részlet)

Ómagyar Mária-siralom (részlet)

Janus Pannonius: Pannónia dicsérete

Balassi Bálint: Egy katonaének (részlet)

Balassi Bálint: Adj már csendességet... (részlet)

10. évfolyam

Nyelvtan témák

I. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás

- A szöveg fogalma. A szövegösszefüggés, a bezédhelyzet
- A szöveg típusai, a szöveg szerkezete
- A szövegkohézió (*lineáris és globális*)
- A szöveg kifejtettsége
- Szövegpragmatika (*szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv*)
- Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati színterek szerint
- A legjellegzetesebb szövegtípusok, szövegfajták
- Az esszé
- A munka világához tartozó szövegek (*a hivatalos levél típusai, önéletrajz, motivációs levél*)
- Az intertextualitás
- A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek szerepe a szöveg értelmezésében

II. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stílus eszközök, szóképek, alakzatok

- A stílus fogalma és hírértéke
- A stílus kifejező ereje
- Stílusrétegek (*társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki és irodalmi stílus*)
- Stílusárnyalatok (*pl.: neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, költői, archaikus*)
- A mondatstilisztikai eszközök (*a verbális stílus, nominális stílus, a körmondat*)
- Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés
- Szóképek (*egyszerű; hasonlatból kinövő szóképek /metafora, szinesztézia/, érintkezésen nyugvó szóképek /metonímia, szinekdoché/, összetett szóképek /összetett költői kép, allegória, szimbólum/*)
- Költői alakzatok (*ismétlés, felcserélés, kihagyás köznyelvi és irodalmi szövegekben*)

Irodalom témák

I. A barokk és a rokokó irodalma

- **Epika** (*Vitairatok, vallásos értekezések – a katoikus megújulás, Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet). Portré: Zrínyi Miklós és a barokk eposz, Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek). Levél: Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.). Tudományos élet: Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet)*)
- **A kuruc kor lírája** (művek, műfajok, Rákóczi-nóta, Őszi harmat után)

II. A felvilágosodás irodalma

- **Az európai felvilágosodás** (*Epika: Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek), Voltaire: Candide (részletek)*)
- **Színház- és drámatörténet** (*A francia klasszicista dráma, Irodalom és színház, Molière: Tartuffe, Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek)*)
- **Líra** (Robert Burns: John Anderson, Falusi randevú)
- **A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus**
- **Epika** (*Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya vagyis a dámák diadalma a fárságon (részletek)*)
- **Líra** (*Kazinczy Ferenc: Tövis és virágok (részletek). Portré: Csokonai Vitéz Mihály: Az estve, A boldogság, Tartózkodó kérelem, Szerелеmdal a csikóbőrös kulacshoz, A Reményhez, A Magánosságához. Portré: Berzsenyi Dániel: Osztályrészem, Levéltöredék barátnémhoz, A közelítő tél, A magyarokhoz (I.), Kisfaludy Károly: Mohács (részlet). Portré: Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vanitatum vanitas, Zrínyi dala, Zrínyi második éneke) Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek), Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)*)
- **Színház és dráma** (*Katona József: Bánk bán*)

III. A romantika irodalma

- **Az angolszász romantika** (*George Byron egy szabadon választott művéből részlet, Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet), Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság*)
- **A francia romantika** (*Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet)*)
- **A német romantika** (*Heinrich Heine: Loreley*)
- **Az orosz romantika** (*Alexandr Szergejevics Puskin: Anyegin (részletek)*)
- **A lengyel romantika** (*Adam Mickiewicz: A lengyel anyához*)

IV. A magyar romantika irodalma

Életművek a magyar romantika irodalmából:

- **Vörösmarty Mihály** (*Líra: Szózat, Gondolatok a könyvtárban, A merengőhöz, Az emberek, Előszó, A vén cigány. Drámai költemény: Csongor és Tünde*)
- **Petőfi Sándor** (*Líra: A négyökrös szekér, A bánat? egy nagy óceán, A természet vadvirága, Fa leszek, ha..., Reszket a bokor, mert..., Minek nevezzetek?, Egy gondolat bánt engemet..., A pusztá, télen, A XIX. század költői, Fekete-piros dal. Epika: A helység kalapácsa (részlet), Az apostol (részlet)*)

- **Jókai Mór** (*Elbeszélése: A tengerszem tündére, A huszti beteglátogatók. Regények: Az arany ember*)
- **Tudományos élet a romantika korában** (*Erdélyi János: A magyar népdalok (részlet), Bajza József: Dramaturgiai és logikai leckék (részlet)*)

Kötelező olvasmányok:

Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)

Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)

Molière: A fősvény vagy Tartuffe

Katona József: Bánk bán

Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde

Petőfi Sándor: A helység kalapácsa (részlet)

Jókai Mór: A huszti beteglátogatók (novella)

Jókai Mór: Az arany ember

Memoríterek:

Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem (az általános iskolai memoriter felújítása)

Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez

Berzsenyi Dániel: A közelítő tél (1. versszak)

Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) (1. versszak)

Berzsenyi Dániel: Osztályrészem (1. versszak)

Kölcsey Ferenc: Himnusz (az általános iskolai memoriter felújítása)

Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke (részlet)

Vörösmarty Mihály: Szózat (az általános iskolai memoriter felújítása)

Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban (részlet)

Vörösmarty Mihály: Előszó (részlet)

Petőfi Sándor: A bánat? egy nagy óceán...

Petőfi Sándor: Fa leszek, ha...

Petőfi Sándor: A XIX. század költői (részlet)

Alapvizsga

magyar nyelv és irodalomból

10. évfolyam

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Időtartam	45 perc	15 perc felkészülési idő: 30 perc
Vizsgán használható segédeszköz		
Az intézmény biztosítja	-	Irodalmi atlasz Szöveggyűjtemény Kötelező olvasmányok
Vizsga tartalmi része	Irodalmi és nyelvi feladatsor	Egy-egy téma kifejtése irodalomból és nyelvtanból
Értékelés	90% - 100 % jeles (5) 75 % - 89 % jó (4) 60 % - 74 % közepes (3) 40 % - 59 % elégséges (2) 0 % - 39 % elégtelen (1) Vizsgarészenként legalább 40 %-ot el kell érni. A digitális naplóba került érdemjegyek szorzói vizsgarészenként: • írásbeli vizsga: 1,5 • szóbeli vizsga: ❖ tételismertetés irodalomból: 3 ❖ tételismertetés nyelvtanból: 2	
Megjegyzés	A 10. évfolyamon (a 2. félévben) az alapvizsga teljesítése kötelező a tanév tantárgyi követelményeinek teljesítéséhez. Az alapvizsga témaköreit az 1. félévben (dec. 15-ig) tesszük közzé.	

11-12. évfolyam**Osztályozó vizsga, pótló vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga**

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Időtartam	60 perc	15 perc felkészülési idő: 30 perc
Vizsgán használható segédeszköz		
Az intézmény biztosítja	Helyesírási szótár	Irodalmi atlasz Szöveggyűjtemény Kötelező olvasmányok
Vizsga tartalmi része	Tesztfeladatok	Egy téma kifejtése az atlasz, a szöveggyűjtemény és/vagy a kötelező olvasmányok segítségével.
Értékelés	50 pont	50 pont
	85 % - 100 %	jeles (5)
	70 % - 84 %	jó (4)
	50 % - 69 %	közepes (3)
	30 % - 49 %	elégséges (2)
	0 % - 29 %	elégtelen (1)
Megjegyzés	Megjegyzés: Vizsgarészenként legalább 30 %-ot el kell érni.	

A vizsgák tartalmára vonatkozó általános információk:

- A témakörök **a helyi tanterv és az érettségi követelményrendszer** alapján kerültek megadásra.
- A 11. és 12. évfolyamon mind a közép-, mind pedig az emelt szint követelményeit el kell sajátítani.
- Az *emelt szintű vizsga* (fakultáció) – az érettségi vizsgához hasonlóan – a középszintű követelményekre épül, de a tartalmában *bővebb*. Ezeket a témákat a helyi tantervben kék színnel jelöltük.
- **A vizsgán számonkérhető ismeretek** a tantárgy helyi tantervében az egyes témaköröknél szerepelnek:
 - kulcsfogalmak
 - a tananyagban szereplő költők, írók életművei
 - a tananyagban szereplő művek
 - Az egyes témák kifejtéséhez ezen felül a témakörök tartalmának és összefüggéseinek ismerete, valamint a helyi tantervben rögzített **általános követelmények és kompetenciák** szükségesek:
 - szövegértés
 - írásbeli szövegalkotás
 - szóbeli szövegalkotás, érvelés
 - lényegkiemelés, vázlatírás
 - saját vélemény megfogalmazása
 - rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, -elméleti, és műfaji) ismeretek
 - a nyelvészet és az irodalomtudomány korosztálynak megfelelő szintű szaknyelvének elsajátítása
 - biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeretek, a kommunikációelmélet alapvető foglmainak elsajátítása

- az irodalmi szereplők indítékainak, konfliktusainak értelmezése
 - a digitális eszközök észszerű, gondolkodást segítő, etikus használata
- **Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzeteket megértsék, és ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat fejlesztését szolgálják, továbbá megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit.**
A helyi tanterv elérhető: (www.kvi-pecs.hu) Dokumentumok / Intézményi / Helyi tantervek 2020

11. évfolyam

Nyelvtan

Témák

I. Retorika- a beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés

A retorika és kommunikáció, a retorika fogalma • A retorikai szövegek felépítése és elkészítésének lépései • A szónoki beszéd fajtái (tanács-adó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzőik • Az érvelő beszéd felépítése, az érvtípusok • Az érvelés módszere • A retorikai szövegek kifejező-eszközei • A kulturált vita szabályai • A befolyásolás módszerei

II. Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv

A nyelv működése a beszélgetés, társalgás során • A társalgás udvariassági formái • A beszédaktus • Az együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, viszony, mód)

III. Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok

A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer • A nyelv és gondolkodás, a nyelv és megismerés • A beszéd mint cselekvés • A nyelvcsaládok és nyelvtípusok

IV. Szótárhasználat

- Helyesírási szótárak
- A nyelvváltozatot bemutató nyomtatott és elektronikus források (pl. szótárak, kézi-könyvek, adatbázisok, honlapok) tanulmányozása.

11. Évfolyam

Irodalom

Témák

I. A klasszikus modernség irodalma

- A nyugat-európai irodalom
- Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)

Színház- és drámatörténet:

- Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon)

Az orosz irodalom

- Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg
- Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (részletek)
- Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála

Színház- és drámatörténet:

- Anton Pavlovics Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi
- A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai

Charles Baudelaire

- A Romlás virágai – Előszó
- Az albatrosz

Paul Verlaine

- Őszi chanson
- Költészettan
- Arthur Rimbaud
- A magánhangzók szonettje

II. A magyar irodalom a XX. században

• Életművek a XX. század magyar irodalmából

Herczeg Ferenc

- Az élet kapuja
- Fekete szüret a Badacsonyon
- Színház- és drámatörténet:
- Bizánc

Ady Endre

- Góg és Magóg fia vagyok én...
- Héja-nász az avaron
- Harc a Nagyúrral
- Új vizeken járok
- Az ős Kaján
- A Sion-hegy alatt
- Az Úr érkezése
- Kocsi-út az éjszakában
- Emlékezés egy nyár-éjszakára
- Őrizem a szemed
-

Babits Mihály

- In Horatium
- A lírikus epilógja
- Esti kérdés
- Jobb és bal
- Mint különös hírmondó...
- Ősz és tavasz közt
- Jónás könyve; Jónás imája

Kosztolányi Dezső

- A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett..., Azon az éjjel, Anyuska régi képe)
- Boldog, szomorú dal
- Őszi reggeli
- Halotti beszéd
- Hajnali részegség
- Édes Anna
- Esti Kornél; Tizennyolcadik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól

Portrék a XX. század magyar irodalmából

Móricz Zsigmond

- Tragédia
- Úri muri

Wass Albert

- Adjátok vissza a hegyeimet!
- Üzenet haza

Metszetek a XX. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói

Juhász Gyula

- Tiszai csönd
- Anna örök

Tóth Árpád

- Esti sugárkoszorú
- Lélektől lélekig
- Isten oltókése

Karinthy Frigyes

- Így írtok ti (részletek)
- Találkozás egy fiatalemberrel

III. A modernizmus irodalma

Avantgárd mozgalmak

- Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút
- Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)

A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai

- Thomas Stearns Eliot: A három-királyok utazása (részlet)

A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai

- Franz Kafka: Az átváltozás
- Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló

Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései

Irodalom és színház

- Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurázs mama

Samuel Barclay Beckett: Godot-ra várva
vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus

A posztmodern világirodalom

- Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek)
- Gabriel García Márquez: Száz év magány (részletek)

12. évfolyam

Nyelvtan

I. Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek

A magyar nyelv rokonságának hipotézisei • A magyar nyelvtörténet korszakai • Nyelvemlékek • A szókészlet változása a magyar nyelv történetében • Nyelvújítás

II. A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma

A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek • A nyelvjárások és a nyelvi norma • Nyelvünk helyzete a határon túl • Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés

III. Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés

A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási, nyelvi ismeretek rendszerező áttekintése.

I. A magyar irodalom a XX. században II.

Életmű a XX. század magyar irodalmából II.

➤ József Attila

Nem én kiáltok
Reménytelenül
Holt vidék
Óda
Flóra
Kései sirató
A Dunánál
Tudod, hogy nincs bocsánat
Nem emel föl

(Karóval jöttél...)

Portrék a XX. század magyar irodalmából

➤ Örkény István

Egyperces novellák (részletek)

➤ Szabó Magda

Az ajtó

➤ Kányádi Sándor

Fekete- piros

Halottak napja Bécsben

Sörény és koponya (részlet)

Valaki jár a fák hegyén

Metszetek a XX. század magyar irodalmából

Krúdy Gyula

Szindbád – A hídon – Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út

Szabó Dezső

Feltámadás Makucskán

➤ Weöres Sándor

Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.)

Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói

➤ Szabó Lőrinc

Semmiért Egészen

Mozart hallgatása közben

➤ Radnóti Miklós

Járkálj csak, halálraítélt!

Hetedik ecloga

Erőltetett menet

Razglednicák

Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból

➤ Dsida Jenő

Nagycsütörtök
Arany és kék szavakkal

➤ **Reményik Sándor**

Halotti beszéd a hulló leveleknek
Eredj, ha tudsz (részlet)

➤ **Áprily Lajos**

Tavaszi a házsongárdi temetőben
Március

Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából

Nagy László

Ki viszi át a Szerelmet
Adjon az Isten

Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói

➤ **Pilinszky János**

Halak a hálóban
Apokrif
Négysoros

Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból

➤ **Illyés Gyula**

Puszták népe (részlet)

Színház- és drámatörténet

➤ Örkény István: Tóték

➤ Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet)